

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Præmittitur definitio contractus, §. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Obligatio restituendi, ut ex ha-
ctenus sparsim dictis liquet,
quatuor ex capitibus emergit:
Ex delicto, ut ex tuo furto, homicidio,
adulterio, damnificatione &c. Ex quasi
delicto, ut cum servus tuus, vel animal
tuum, tuusve filius alteri nocent: ex
contractu, ut in mutuo, deposito, em-
pto, locato &c. Ex quasicontractu, id
est, ex officio, quo quis fungi profitetur,
qualis est Tutor, Curator, Iudex, Gu-
bernator, Medicus, publici Opifi-
ces, &c.

2. Dico jam, in præcedentibus esse
statutum, homines tunc solum in foro
conscientiae ante sententiam Iudicis ob-
ligari in prædictis ad restitutionem,
quando peccarunt mortaliter.

De obligatione enim ex delicto, pu-
ta, sive ex iusta acceptione, sive ex
iniqua damnificatione, sic statutum est,
hoc Tract. 3. c. 2. §. 5.

De obligatione, ex quasi delicto, sic
decrevimus lib. 6. c. 4. §. 2. n. 4.

De obligatione ex contractu, sic do-
cuius hoc tract. 3. c. 5. §. 1. n. 5.

De obligatione denique ex quasi
contractu, sic diximus ibidem §. 2.
num. 1.

3. Modò notes, ut nos nimis sape
notavimus &c. negligentiae culpam in
una re, v. g. in re temporali aliquando
esse veniale, quæ mortalis erit in re
graviore, v. g. pertinente ad vitam;
sic numerum poscente ipsius rei gravio-
ris natura; multo magis si præcesserit
aliqua promissio &c.

a lib. 1. c. 3. §. 7. v. Depositum, & paulò
ante §. 2. n. 2.

CAPUT SEXTVM.

De eadem quarta radice restitutionis, que
immediatè est ex contractu in
universum.

§. I.

Præmittitur definitio contractus.

Contractus, seu pactum strictè
sumptum à Iurisperitis sic de-
scribitur: *Est ultro citrog obliga-*
tio ex consensu, & voluntate partium
consurgens; Planius autem sic definitur.
Est actus externus inter duos, vel plures
celebratus, pariens ex illorum consensu ob-
ligationem. Notas? priorem descriptio-
nem tradi per effectum resultantem ex
contractu, id est, per obligationem, po-
steriorem vero tradi per ipsam causam,
puta, per externum consensum, ex quo
inseparabiliter consequatur obligatio.

2. Dixi (strictè sumptus) nam actus
continens obligationem unius tantum,
ut simplex promissio, vocatur minus
strictè contractus. Pari modo actus
continentes pactum explicitum unius
partis, & implicitum alterius (quale ac-
cidit in obligatis ex officio, ut est con-
ventio inter tutorem & pupillum, inter
curatorem & minorem vel furiosum,
inter gestorem utillem tui negotij & te
absentem, inter fungentes publica ad-
ministratione & communitatem &c.)
vocantur quasi contractus.

De his lege Mol. Delugo Fagund. On-
nate, mox citandos, Less. Reb. aliosq; passim
ab ijdem citat.

3. Cum obligatio sit tam necessaria
& essentialis contractui, multa notant
de illa

de illa doctores, præcipua sunt hæc quatuor. Primo, consensus debet esse verus, & non fictus; quare verbis dicens, se contrahere, animo non contrahendi, contractum verè non celebrat, licet aliundè obligetur ad damna omnia, quia scilicet proximum per illam fictionem decepit, ut alibi ^a à nobis fusè dictum est; non me latet Basiliū ^b contra Molinam ^c aliosque putare, ad essentiam contractus sufficere verba externa significantia consensum, sine necessitate ipsius interni consensus; sed nos Molinam sequimur, quia non potest à me oriri obligatio contractus, sine voluntate me obligandi: at voluntas me obligandi ipſissimus est consensus.

^a sup. lib. 3. c. 3. §. 2. qui est de Iuramento promissorio doloso. ^b Basili. Pont. lib. 3. matr. c. 4. nū. 3. cui adde Turr. apud Delugo mox cit. ^c Molina d. 352. verfa, ego probabilius, cui adde Delugo t. 2. de Inst. d. 22. sec. 4. n. 45. dicētem, esse omnium fere Doctor.

4. Secundū: si verum consensum non habuisti, sed postea, persistente alio in vero consensu, tu consensum verum præbeas, revalidatur, seu ratificatur contractus: de qua re multa doctores dicasim.

^d l. Sane lib. 2. de matr. d. 32. & 35.

5. Tertiū, si voluisti contrahere, sed noluisti te obligare, certant utrumque doctores, an vere contraxeris? de quo nos aliqua tetigimus, cum de Iuramento: illud est certum, obligari te ad omnia damna, modo iam nū. 3. dico, ob deceptionem.

6. Quartū, si consensisti ex metu, si ex dolo, vel vi, si ex errore, dantibus

causam contractui, sive circa substantiam, sive circa qualitates, an subsistat contractus, variae sunt opinones, quarum saltem necessarias nos, cum egimus de involuntario, de voto, de jumento, satis tetigimus, & multa dicimus inferius c. 7. §. 11. à n. 11.

§. II.

Divisio Contractuum.

Prima divisio in contractum nominatum, & innominatum.

Nominatus est & ille, qui habet speciale suum nomen, ut emptio, venditio, locatio, & sexcenti alij. Innominatus nomine speciali caret, sed utitur generali. Estque quadruplex: do, ut des, quando tibi do v. g. panem, ut des vestem: do, ut facias, quando do panem, ut scribas; facio, ut facias, quando ego scribo, ut tu me doceas: facio, ut des, quando tibi servio, ut tu mihi panem tribuas. Licet autem in contractu innominato, si neuter ex contrahentibus illum ceperit implore, non detur in jure externo actio unius contra alium, unde posset alter à contractu resiliere, tamen in foro conscientiæ, dum alter non recedit, debet uterque stare contractui, nisi circumstantia sint notabiliter mutata, modo alibi dicto in simili: ratio est, quia vere & in conscientia se obligavit, atque alter, cum onere se obligandi acceptavit, ut supponimus.

a legantur pro omnibus his divisionibus Castr. de just. commutativa d. 1. p. 2. aliquaque, quos ipse citat.

Secun-

